

Van : ir. E.J. Nusselder (vz VAWR)
Onderwerp : concurrentie Monumentenwacht; aangeboden diensten per Provincie
Datum : 1 november 2011

1 Hieronder in schema de van het internet (websites van de betreffende Provinciale Monumentenwachten (www.monumentenwacht [provincie].nl) betrokken informatie over kernactiviteiten, ‘nevendiensten’ en activiteiten op terrein van architecten door monumentenwacht-organisaties per provincie.

2 Aansluitend enkele waarnemingen in het kader van mogelijke oneerlijke concurrentie met gekwalificeerde marktpartijen.

Overzicht producten en diensten van de Monumentenwacht per provincie (via internet)

Provincie MW	kernactiviteit	aanbod nevendiensten	letterlijke citaten van website	opmerking
Fryslân	<ul style="list-style-type: none"> - inspectie -rapportage -advies mb.reparatie en materiaal nav. insp.. - advisering over veiligheidsvoorzieningen ivm. inspecteerbaarheid 	<ul style="list-style-type: none"> - ‘advisering’ 	<p>advieswerk wordt geleverd ‘op offertebasis’</p> <p>‘Ook niet-abonnees in Fryslân kunnen gebruik maken van de diensten van Monumentenwacht Fryslân. Zij kunnen zich tegen betaling van een uurtarief laten adviseren.’</p>	men verwijst naar architect en aanr. voor vervolg op inspectie
Groningen	<ul style="list-style-type: none"> - inspectie -rapporgage - verkort rapport gericht op hoogste herstelurgenties - hersteladvies 	<ul style="list-style-type: none"> - onderhoudsplannen - subsidieaanvragen PIP - offerte beoordeling (van o.a. aannemers.) - begeleiding werkzaamheden. - beoordeling uitgevoerd werk. - aankoop- en verkoop-keuring - kostenramingen onderhoudswerk. - strippenkaart. Monumenten gemeente Haren - projecten 	<p>‘de uurtarieven zijn vrijgesteld van BTW’</p>	<p>MW is inwonend bij Libau Monumenten Steunpunt., zelfde bestuur en directie/secretariaat.</p> <p>Gemeente Haren: alle eigenaren. van karakteristieke panden krijgen subs. in natura (MWabon) ad €235/jr</p> <p>Proj.: oa. invent. cult.hist waardev. objecten Noorderzijlvest en boerderijen invent. Prov. Gron.</p> <p>Tarieven zijn: abonnee. 40 inspectie. 30 aanvull. diensten. 59,50 tarief voor niet-abonnee €75</p>
Drenthe	<ul style="list-style-type: none"> - inspectie -rapportage - veiligheidsadviezen (ivm inspecteerbaarheid). 	<ul style="list-style-type: none"> - meerjaren onderhoudsplannen - ‘advisering’ 	<p>advies op offerte-basis houdt in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - beoordelen offertes - bereikbaarheids plannen - bestekken/ werkschrijvingen voor bouwkundig werk - toezicht op uitvoering werk - aan-/verkoopkeuring - gericht bouwkundig advies. 	

Overijssel	<ul style="list-style-type: none"> - inspectie -rapportage -tussentijdse inspectie - advies over veiligheidsvoorzieningen (ivm. inspecteerbaarheid) 	<ul style="list-style-type: none"> - aankoopinspectie - onderhoudsplannen (meerjaren onderhoudsplan) - BRIM-aanvraag (Rijkssubsidie Instandhouding) - begeleiding projecten - begeleiding aanbrengen van veiligheidsvoorzieningen 	<p>‘wij hebben vrijstelling BTW voor inspectiewerkzaamheden’ en ‘Wij zijn niet BTW-plichtig’</p>	<p>tussentijdse inspectie is vergelijkbaar met ‘verkort rapport Groningen’.</p> <p>Telefonische navraag leert: aanvullend advies is ook BTW-vrij. en van het uurtarief (€74,40/manuur) gaat ook nog de subsidie-af trek af. Men kan dus voor een lager bedrag offrenen.</p>
Gelderland	<ul style="list-style-type: none"> - bouwkundige inspecties -rapportage - noodreparaties 	<p>aanvullende diensten:</p> <ul style="list-style-type: none"> -begeleiding onderhoud: <ul style="list-style-type: none"> . begel. uitvoering onderhoudswerk . meerjaren-onderhoudsplannen . werkschrijvingen (op basis van het inspectie-rapport) -eenmalige inspectie -opleveringsinspecties -begeleiding onderhoudswerk algemeen -verzorgen van kostenramingen -BRIM-aanvragen -Periodiek instandhoudingsplan (PIP) -ondersteuning gemeenten - risico inventarisatie ARBO, objectgewijs (maatwerk) -leveren van ondersteuning aan gemeenten (zie hiernaast) -als Provinciepartner betrokken bij projecten (zie hiernaast) 		<p>Men biedt alle diensten aan ad. €77,50/u en geeft na telef. informatie daarover aan dat men is vrijgesteld van BTW-heffing.</p> <p>Ondersteuning van gemeenten houdt in: <ul style="list-style-type: none"> -inventarisatie van de onderhoudsstaat van gemeentelijke monumenten -technische beoordeling subsidieaanvragen -begeleiding en beoordeling van werkzaamheden in het veld <p>Naast het aanvullend advies wordt MWG als partner van de Provincie betrokken bij projecten mbt.: <ul style="list-style-type: none"> - kwaliteitszorg - historische bouwfragmenten - restauratieopleiding </p> </p>
Utrecht	<ul style="list-style-type: none"> - inspecties - rapportage -herstel van kleine gebreken (aangetroffen tijdens inspecties) 	<p>aanvullende adviezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> -werkbeschrijvingen -kostenindicaties -onderhoudsplannen -periodieke instandhoudingsplannen -begeleiding uitvoering en oplevering van onderhoudswerkzaamheden <p>Quick Scans: ism. Nationaal Restauratie Fonds (NRF) scan naar kosten v. gebreken en onderhoud voor komende 2-3 jaar; incl. rapportage financieringsbehoefte. Kosten obv. kubieke meters gebouw.</p>		<p>Quickscan kosten: <ul style="list-style-type: none"> t/m 250 m3 € 350,- 251 tot 500 m3 € 400,- 501 tot 1000 m3 € 500,- groter dan 1000 m3 € 0,60 per m3 <p>Eigenaren die hun onderhoudskosten willen financieren beveelt men de Quick scan aan waarvan de uitkomst kan dienen voor financieringsverzoek bij het (NRF)</p> </p>

Noord Holland	-bouwkundige inspectie -rapportage -kleine (nood) reparaties'	-adviseren mbt restauratiewerkzaamheden -inspecties cf. NEN 2767-1 (conditiemeting) -aan-en verkoopkeuringen -advisering over . onderhoudswerk cf. het inspectierapport . vergunningen . offertes bouwbedrijven . kostenbegrotingen . meerjarenonderhoudsplan . plannen grondige restauratie . subsidiemogelijkheden . fiscale verrekening onderhoudskosten	'bouwkundige inspectie en planmatig onderhoud van monumentale panden reken wij tot onze kerntaken' 'De MW kan u bovendien adviseren over restauratiewerkzaamheden' 'De MW kan ism. de zusterorganisatie Bouwadvies Groot Holland (www.bouwadviesgroot Holland.nl) tevens raming maken van wat het u zal gaan kosten om uw pand in redelijke staat te brengen of te houden'.	De NEN-2767-1 metingen betreffen tevens de bijbehorende installaties; meting conform definities Bouwbesluit. Men biedt ook informatie aan wanneer per 2012 tal van werkzaamheden aan het monument geen vergunning meer behoeven. Men verwijst op meerdere plaatsen van de website naar 'werkmaatschappij van de holding' of 'zusterorganisatie' Bouwadvies Groot Holland. (= 100% commercieel adviesbureau waarmee de directie, de boekhouding en de huisvesting door de MW wordt gedeeld)
Zuid Holland	-inspecties -rapportage -telefonisch advies over subsidies, wet-en regelgeving, monumentenonderhoud (gratis voor abonnees)	-klein herstel na calamiteit -schriftelijk onderhoudsadvies over toestand interieur -schriftelijk isolatieadvies -gedetailleerde begroting en planning van onderhoud (meerjaren onderhouds-plannen voor looptijd 6-10 jaar)		De MW is onderdeel van de organisatie van 'Erfgoedhuis ZH'. De uurtarieven liggen tussen €60-90. Kennelijk zonder BTW. Non profit instellingen krijgen jaarlijks de eerste 4 adviesuren gratis. Vanuit het Erfgoedhuis biedt men aan gemeenten, instellingen en particulieren een scala aan diensten en producten, waarbij onduidelijk is wanneer dat gesubsidieerd en/of BTW-vrij werk is.

<p>Noord Brabant</p>	<p>-inspecties voor abonnees -advies over instandhouding aan eigenaren -kleine noodreparaties -zijn van provinciaal kennisinstituut mbt. zorg en onderhoud van objecten cultureel erfgoed. -[ter waarborging eigen inspectiewerk] risico-inventarisatie voor de objectcategorieën 1 en 2 (moeilijk en gemiddeld inspecteerbaar)</p>	<p>De site vermeldt geen expliciete nevendiensten; de toelichting op de kerntaken toont echter dat ook nevendiensten worden geleverd: - geven van bouwkundige en financiële adviezen, bijvoorbeeld als grotere reparaties nodig zijn - specialistische informatie over bouwkundige onderwerpen, wet- en regelgeving, financieringsmogelijkheden - adviezen over aan monumentenzorg gerelateerde onderwerpen.</p> <p>Men geeft aan dat al deze nevendiensten in direct verband staan met het primaire inspectiewerk.</p> <p>Men beveelt aan om voor ingrijpend reparatiewerk een gespecialiseerd bedrijf in te schakelen; de MW kan hierin raad geven.</p>	<p>Doelen MW: -tegengaan van verval gebouwd cultureel erfgoed - ondersteunen van eigenaren bij preventieve zorg voor hun mon. -stimuleren van duurzaam kwalitatief verantwoord onderhoud en restauratie -bestuurlijk agenderen van monumentenbeleid in relatie tot kerntaak -verbeteren van informatievoorziening over instandhouding Cult. Erfg.</p>	<p>De site geeft goede uitleg over fenomeen MW met historische terugblik.</p> <p>Heldere informatiefilms op de site die de kerntaak – inspectie en rapportage – toelicht.</p> <p>De film vermeldt aan het eind ook terloops de nevendiensten.</p> <p>De site geeft veel informatie over werkterrein en objecten.</p> <p>Tarieven: € 55,-/jaar abonn. € 27,- /manuur</p> <p>Men verwijst ook naar gekwalificeerde marktpartijen voor uitvoerend werk.</p>
<p>Limburg</p>	<p>-inspectie aangemelde objecten -kleinschalig herstellen onderhoudswerk -rapportage met onderhoudsadvies</p>	<p>Aanvullende diensten zijn: -opstellen van werkomschrijvingen - (meerjarige) onderhoudsplannen -beoordelen offertes -beoordelen van werkzaamheden -begeleiden onderhoudswerkzaamheden -opstellen Periodiek Instandhoudingsplan’ -verzorgen subsidieaanvragen -adviseren over financiële regelingen -verzorgen van ‘nulmetingen -opstellen veiligheidsplannen (tbv. inspecteerbaarheid) -(op projectbasis) inzet voor behoud van cultureel erfgoed in brede zin -op verzoek adviseren over de instandhouding van historische interieurs</p>	<p>(mbt. aanvullende diensten :) ‘voor deze activiteiten wordt een kostendekkend marktconform tarief berekend’</p> <p>‘Er wordt geen BTW in rekening gebracht’</p> <p>‘Om gebruik te maken van provinciale subsidieregelingen [voor monumenteninstandhouding] is vrijwel altijd een inspectierapport van de Monumentenwacht Limburg vereist’.</p> <p>Over advisering op Projectbasis: MWL voert op verzoek van Prov. L , gemeenten en andere (overheids) instellingen met regelmaat projecten uit..[met beroep op] onze exclusieve kennis, kunde en ervaring’. Het gaat daarbij om: ‘inventariseren, inspecteren en beoordelen van cultuurhistorisch erfgoed...en advies voor instandhouding.’</p>	<p>Tarieven: -inschrijfkosten €20,- -abonn./jr €50,- -€30,- per manuur inspectie rijksmonument - €60,- per manuur inspectie ander monument</p> <p>Aanvullende dienstentarieven: €65,-/manuur voor abonnees € 85,- per manuur voor lid-abonnee men rekent geen BTW af.</p> <p>Diverse projecten waarin MW hoofduitvoerder is of participeert worden op de site gemeld, zoals dat van ‘Instandhouding klein Religieus Erfgoed’. dat tot doel heeft objecten als wegkruisen, kapellen etc. te herstellen en onderhouden en toeristisch te ontsluiten.</p> <p>Bij diverse inspecteurs worden nevenfuncties in de monumentenzorg vermeld.</p>

Zeeland	-bouwkundige inspecties -rapportage met advies nav. inspectie	-nulmetingen tbv. BRIM -Quick Scans onderhoudsbehoefte tbv. financiering restauratie -bereikbaarheidsadviezen in relatie tot inspectie of los daarvan	'De MW ontvangt subsidie van de Provincie Zeeland. De inspecties en werkzaamheden kunnen daarom tegen een gereduceerd uurtarief worden verricht'. 'Er worden geen administratiekosten, reizen of kilometervergoeding in rekening gebracht'. (voor abonnees) 'MW is btw-ondernemer. Bedragen [uit tarievenoverzicht] zijn ex. BTW voor btw-ondernemers en incl. BTW voor niet btw-ondernemers.'	MW Zld is onderdeel van Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland. (SCEZ) Men verwijst bij toelichting op abonnement naar uitvoerende bedrijven en aannemers Uitvoerig actueel tarievenoverzicht via pdf. De BTW-heffing is wisselend. Voor niet-abonnees geldt tarief €75,- /manuur en €0,28/km
---------	--	--	--	---

Waarnemingen naar aanleiding van deze website-informatie

Waarnemingen in verband met de concurrentiepositie jegens in de restauratiemarkt opererende branches relevante bij bovenstaande webinformatie zijn de volgende:

1. Alle MW-organisaties bieden (nagenoeg) dezelfde basisproducten (kerntaken) aan: regelmatige bouwkundige inspecties, rapportages naar aanleiding van die inspecties en vaak ook adviezen over het conform ARBO-regelgeving veilig inspecteerbaar maken van de objecten. Zonder passende veiligheidsvoorzieningen op de objecten mag de MW immers niet inspecteren. Het is van groot belang voor de kwaliteit van de Nederlandse monumentenzorg dat deze core business van de MW optimaal intact blijft en geen 'collaterale schade' oploopt door de gesignaleerde scheve concurrentie en eventueel overheidsingrijpen daarop.
2. Wat niet direct uit de sites blijkt, maar wat zeker vermeldenswaard is, is dat de inspectieteams door fysieke uitmonstering (klimtuig, veiligheidsmiddelen, training) en werkmethode volledig zijn toegerust om ook bij de lastigste objecten relevant inspectiewerk te verrichten (zoals bij hoge daken, torenspitsen). Voor commerciële marktaanbieders is dit vaak minder eenvoudig haalbaar.
3. Wat ook niet uit de site-informatie blijkt, is dat men de uit inspectiewerk verkregen informatie kan gebruiken om generieke bestuurlijke informatie te leveren over de onderhoudssituatie van monumenten op provinciale (en landelijke) schaal en over trends daarin (zoals bijvoorbeeld opvallend veel houtaantasting in bepaalde regio's). Deze generieke informatie wordt wel verzameld en per provincie wisselend benut.
4. Alle MW-organisaties leveren naast hun kern-activiteiten ook nevendiensten. Bij de ene provincie is dat op zeer bescheiden schaal en dan gekoppeld aan het basis-inspectiewerk, bij andere provincies is er een breed scala aan aangeboden producten. Bij een enkele provincie is dit productenaanbod ondergebracht in een 'zusterorganisatie' of 'werkmaatschappij van de holding' (citaten van de betreffende website) waarnaar vanuit de MW-site met regelmaat wordt verwezen.
5. In sommige gevallen hebben de aangeboden nevendiensten de vorm van projecten waarin men participeert of die men geheel zelfstandig aanneemt en uitvoert. Deze projecten biedt men de eigen overheidsorganisatie (provincie) aan en de gemeenten in de provincie. Ook voor (particuliere) instellingen kunnen projecten worden verzorgd.
6. Men werkt in sommige gevallen samen met andere sectoren in de monumenteninstandhouding (bijvoorbeeld het Nationaal RestauratieFonds) bij het vormgeven en leveren van nevendiensten, zoals Quickscans tbv. financiering in dit verband.
7. Men biedt in veel gevallen (hulp bij) het leveren van BRIM-aanvragen (besluit rijkssubsidiëring instandhouding monumenten)

8. In een aantal gevallen verwijst men voor uitvoerend werk naar aanleiding van bij inspecties geconstateerde gebreken naar aannemers en andere uitvoerende partijen; tegelijkertijd biedt men zelf commerciële activiteiten aan op het terrein van architecten en adviseurs.
9. Men levert de kern-activiteiten en – voorzover kon worden nagegaan – ook de nevendiensten zonder heffing van BTW (er wordt o.a. vermeld dat men ‘niet-BTW-plichtig’ is). In één geval geeft men aan als ‘btw-ondernemer’ te opereren; de beschreven toelichting daarop toont dat in BTW-termen daarbij een scheve concurrentieverhouding met marktpartijen blijft bestaan.
10. Men levert de kernactiviteiten en – zoals voor een deel kon worden vastgesteld – ook de nevendiensten met gebruikmaking van Provinciale subsidie.
11. Door beide bovenstaande feiten kunnen de MW-organisaties (en waarschijnlijk ook hun gelieerde bedrijven) nadrukkelijk voordeliger producten aanbieden dan vergelijkbare producten leverende marktpartijen.
12. In één geval wordt vanuit de website van de provinciale MW meermalen verwezen naar de commercieel opererende zusterorganisatie, waarmee een vorm van ‘koppelverkoop’ plaatsvindt die concurrentievervalsend werkt.
13. De aangeboden nevendiensten – 3e kolom van het bovenstaande overzicht - zijn nagenoeg volledig identiek aan de diensten op monumentenzorg-gebied die door particuliere bedrijven en bureaus (architecten, adviseurs) in de markt worden aangeboden.